

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Johtava asiantuntija Katri Niskanen
Kansainvälinen osaaminen ja työvoima -tiimi
Työvoiman maahanmuutto ja kotouttaminen -yksikkö

LAUSUNTO

HE 99/2022 vp

20.10.2022

Hallintovaliokunta

Suullinen asiantuntijakuuleminen pe 21.10.2022 klo 11

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 99/2022 vp)

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi hallituksen esityksestä ja antaa siitä seuraavan asiantuntijalausunnan:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ulkomaalaislakia siten, että pitkäaikaisen viisumin myöntämisen soveltamisalaa laajennettaisiin. Esityksen mukaan tämä ns. kansallinen viisumi voitaisiin myöntää opiskelijoille, tutkijoille, sertifioitujen työnantajien työntekijöille, yritysten johtotehtävissä toimiville sekä edellä mainittujen perheenjäsenille. Lisäksi esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislain muuttamista siten, että ulkoministeriö myöntää tilapäisen oleskeluluvan ulkovaltojen diplomaatti- ja konsuli-edustustojen palvelukseen Suomeen lähetetyn henkilökunnan jäsenen 18–19-vuotiaalle perheen mukana muuttavalle jälkeläiselle suoraan alenevassa polvessa samoin kuin puolison vastaavalle jälkeläiselle.

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa esitystä ja on ollut mukana sen valmistelussa. Suomi tarvitsee lisää työ- ja koulutusperusteista maahanmuuttoa, ja yksi keskeinen keino lisäystavoitteiden saavuttamiseksi on maahantuloprosessin sujuvoittaminen. Esitys on jatkoa 1.6.2022 voimaan tulleen sääntelylle pitkäaikaisen viisumin myöntämisestä osana erityisasiantuntijoiden, kasvuyrittäjien ja heidän perheenjäsentensä ns. pika-kaistaa. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää kannatettavana, että viisumi voitaisiin myöntää myös opiskelijoille, tutkijoille ja yrityksen johtotehtävissä toimiville. Pitkäaikainen viisumi mahdollistaisi nopeutetun maahantulon sen jälkeen, kun oleskelulupa on myönnetty. Viisumin hakeminen olisi vapaaehtoista, mutta se antaisi tarvittaessa mahdollisuuden saapua maahan odottamatta oleskelulupakortin toimittamista lähtömaahan. Tällöin oleskelulupakortti annettaisiin henkilölle Suomessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että ehdotuksessa 17 c §:n 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin pitkäaikaisen viisumin myöntämisestä kolmannen maan kansalaiselle, jolle on myönnetty oleskelulupa ansiotyötä varten sertifioitujen työnantajien työntekijänä. Työnantajan sertifioinnista ehdotetaan säädettävän toisessa esityksessä (HE 114/2022 vp). Esityksen antamisen jälkeen on selvinnyt, että HE 114/2022 vp ei etene eduskun-

nassa siinä aikataulussa, joka esityksessä on mainittu, eikä sen sisältävien lakiehdotusten voimaantulo ole siten mahdollista 15.12.2022, eikä varmuudella edes vuoden 2022 aikana. Tästä syystä pitkäaikaisen viisuminen myöntäminen sertifioidun työnantajan työntekijälle tulisi poistaa HE 99/2022 vp:sta, jotta esitykset olisivat toisistaan riippumattomia ja HE 99/2022 vp voisi edetä itsenäisesti odottamatta HE 114/2022 vp:a. Poistettava sääntely lisättäisiin HE 114/2022 vp:een muun työnantajan sertifiointia koskevan sääntelyn yhteyteen.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa lopuksi, että esityksessä HE 99/2022 vp. säädetään pitkäaikaisen viisuminen myöntämisestä kolmannen maan kansalaiselle, jolle on myönnetty oleskelulupa yrityksen yli- ja keskijohdon tehtäviin. Tämän ryhmän osalta on erityisen tärkeää, että sääntely tulisi voimaan vuoden 2022 aikana (ensisijaisesti 15.12.2022). Tämä johtuu siitä, että yrityksen yli- ja keskijohto sisältyvät erityisosaajan pikakaistaan, jolloin niidenkin osalta on mahdollistettava samanlainen nopeutettu maahantulo pitkäaikaista viisumia käyttäen kuin tapahtuu jo erityisasiantuntijoiden ja kasvuyrittäjien kohdalla. Pikakaistan toteuttamiseen käytetään EU:n elpymistukivälineen (RRF) rahoitusta, ja siihen liittyen komissio edellyttää, että pikakaistaa koskeva lainsäädäntö on voimassa vuoden 2022 aikana. Muutoin on riskinä, että rahoitusta ei myönnetä tähän tai jo maksuun pantua rahoitusta peritään osittain takaisin.